

זוהי תמונה אופיינית של עליזה בשעת המשפט. כשלידה שוטרית, היא יושבת בראש מורכו, מציינת מדרגות אינסופיות, עושה רושם כאילו אינה מתעניינת כלל במהלך המשפט.

על ספסל הנאשמים

ורקה לו כד על הראש... כשבאתי לביתה של פולה רציתי לשנות את המיץ המורעל אחרי שאספר לה שבעלה אדם שפל שיש לו בחורות צעירות אותן הוא הופך לבעלות-מום וזורק אותן. לגמתי כמה לגימות מהמיץ עם הרעל. זה היה מר מאוד. יצאתי לבית-השימוש ורקאתי. מה קרה הלאה איני זוכרת. מצאתי את עצמי ברחוב. חשבתי שאגיע לנצרת ושכחתי את שם וזה יעשה עניין."

תלזות וסיפוק מיני

אלה היו העובדות, משתי נקודות מבט שונות, עד ל-25 באוקטובר 1960, היום בו נרצחה פולה והיום בו נפגשו אלי על ועלייה מחדש, במלון בל ויו בנצרת. אולם מה התרחש בנפשה של עליזה בשנים שניהלה את הרומאן עם אליעזר? על כך ניסו לענות הפסיכיאטרים בחוות-הדעת. הסביר הפרופסור ויניק: "מהפגישה הראשונה בין אליעזר לעליזה התפתח קשר אינטימי שהפך לתלות פתולוגית מצדה לגביה לאור העובדה שהיה הגבר הראשון, ונשאר היחיד, שידע, לפי דבריה, להביא אותה לידי סיפוק מיני. התלות הזאת התבטאה בכך שאחרי זמן קצר נתנה לו כסף ואף היתה סוחרת מהוריה עבורו.

החוויה של ההפלה נשאה בזכרונה כ"קשה. גם התנהגותה היתה אז מוזרה. לאחר הפסקת ההריון הגיבה בדיכאון. כנראה התגברו בתקופה זו הסימנים הנורוטיים שנה.

אחרי נשואיה, חלה הסבה קצרה שנמי שכה עד שהמאבד הופיע באופק מחדש. כבר שנה אחרי הנשואין חזרו הקשרים הקודמים ויתכן שהנשואין היו סיבוק נוסף. היא הרגישה את עצמה חסרת אונים ולא יכלה למצוא מוצא מן המצב הזה. קשה היה לה להנאק מגבר זה, שהיה היחיד שהביא לה מפעם לפעם סיפוק ושהשפעתו עליה היתה כה גדולה עד שהסכימה לפעולות פריברסיות שונות, שלא היו לפי רוחה. בפגישות השונות היתה התנהגותו לעתים מענה ולעתים קושרת, ביחוד אם היה מעוניין במגע מיני.

באביב 1960 הרגישה ששני מישקלה הנפשי מתערער ושהיא מתקרבת למשבר גדול... על מצבה סיפרה לאמהבה, על אף שבניתים החליה לראות את עצמה כקורבן שלו. התגבשה אצלה המחשבה שבצורה דומה הוא התנהג עם נשים אחרות. משיפיה רה לו על רצונה להתאבד. ענה שאהובה שלו בעבר עשתה זאת ואיש לא התרשם מזה. כנראה שאמר מה שאמר על מנת למנוע ממנה את המחשבה. אך היא הסיקה מסקנה הפוכה והתעוררה בה המחשבה ל"עשות את זה בצורה שתפגע בו, בשבוי ובשם משפחתו. עד שילדיו יתביישו.

הבדיקה הפסיכולוגית גילתה שאשה זו חיה במידה גדולה בפאנטסיות שלה על חשבון הסתגלותה לעולם המציאות. היא מתגלה כבלתי-בשלה, חלשה, מרגישה עצמה כמחוסרת החלטיות, מונעת על-ידי אחי רגשות, מראה נטייה מוגברת לקשיחות ולדבקות בפאנטסיות. חיי-הימין נתספסם אצלה כמשהו חלוצי (המשך בעמוד 21)

על מהות הרומאן שהתפתח בין השניים, קיימות שתי גרסאות, שונות במקצת: זו של אליעזר וזו של עליזה. סיפר אליעזר על החי לחו של הרומאן:

"עליזה הופיעה אצלי, בידרתי בתלאביב, הציגה את עצמה, סיפרה כי גם היא ילידת בולגריה, ארץ הולדתי ומבקשת את חוותי דעתי על מחזה שכתבה. המשכנו להפגש לעיתים קרובות. נפגשנו בכל מיני בתי קפה, אינני זוכר כיום איזה, לא יכולתי לתת לעליזה את המחזה שלה, באותו יום. התי חלתי א מנס לקרוא בו, אך הנחתי אותו באמצע. למרות שהיה מחזה קצר מאוד, במיץ מערכון, אינני נוהג לבלוע הכל בבת אחת."

סיפרה עליזה, בעדותה במשטרה: "תוך עבודתי בעתון על המשטר. שמעתי לראשונה על רפאל אליעזר, שעבד באותו זמן בוועדת הרפורטור של התיאטרון הקאמרי. כך נודע לי כי גם הוא ממוצא בולגרי. לכן פניתי אליו, הצגתי את עצמי כסופרת והצגתי לו מחזה קטן שהיברתי על הנושא: החיים בקיבוץ. אליעזר קיבל ממני את המחזה לקריאה והזמין אותי ללוקו באר, באיתו ערב בשעה 6, כדי לתת לי תשובה.

"כאשר נפגשנו, בערב, ישבנו כשעתיים ושוחחנו על ספרות. הוא לא נתן תשובה למחזה שלי, אלא הזמין אותי לפגישה למחרת בבית-קפה קטן, מול מלון דן. שוחחנו שם במשך שעות על כל מיני דברים, והוא קבע לי פגישה נוספת. בצורה כזאת המשכנו להפגש שבועיים. אני באתי תמיד לקבל תשובה על המחזה שלי. כעבור איזה חודש, נתן לי תשובה. היא היתה שלילית.

אך עד אז התחלנו לחבב איש את רעהו ובמשך הזמן התחלנו לקיים יחסים אינטימיים. הפסקנו לדבר על המחזה. כעבור איזה חודשיים-שלושה הזמין אותי לטיול מחוץ לעיר. הגענו לסביבת רחוב קרן קיימת, מאחורי גן-החיות. שם שכנתי איתו בפעם הראשונה. הוא היה הגבר הראשון איתו שכנתי. הוא סיפר לי באותה תקופה כי הוא אומלל בחייו המשפחתיים וחושב להיפרד מאשתו."

"נסיתי לעקור רגשי-נחיתות."

סיפר אליעזר על המשך הרומאן: "נכון, קבעתי עימה כימעט מדי ערב. חיבבתי אותה יחד עם זה התחלתי לחמול עליה ולחרוד לה. עליזה נהגה להתאונן בזני על אמה שלה. כאשר היתה מדברת עליה, ירקו עיניה שינאה לאם. היא הסבירה זאת באמרה: אאמא מתייחסת אלי רע מאוד. מהיום בו נולדתי היא ראתה בי יצור מפלצתי..."

היא נהגה להתאונן גם על דברים אחרים. העציבה אותה העובדה שאינה יפה, שאין לה רגלים יפות והיא אינה כישרונית כלל. ניסיתי לעקור מליבה את רגשי הנחיתות הללו. מאמצי לא נשאו פרי. אין זה נכון שהייתי הגבר הראשון שלה. היא עצמה סיפרה לי על שניים, האחד חבר שהי ושהני תלאביבי ידוע. עם אלה קיימה יחסים אינטימיים לפני. אמרתי לה מיד כי בנינו יכולים להמשך יחסים קרובים, אך רוחניים, ושהיא לא תראה בי אדם מיוחד לחיים משותפים איתה. כי אני אב לשני בנים וקשור קשר גורלי למשפחתם.

"עליזה נהגה לגלות התנגדות נמרצת להשקפותי אלה. לדעתה קיימים מקרים שאנשים בגילי מתקשרים עם צעירות יותר וזוכים לבית ואושר. היא הביאה לי דוגמאות רבות, בנינה של פיקאסו וציארי צ'אפלין. אמרתי לה כי אינני חייב לחקותם. "אין זה נכון שקיימנו יחסים בפעם הראשונה מאחורי גן-החיות. זה היה בחדר שכור. אחר-כך קיבלנו מפתחות של ידודים שהשי אירו לנו את דירתם."

"עליזה": "בחדש אוגוסט אותה שנה התברר לי כי אני בהריון מאליעזר. נסעתי לחודש ימים לירושלים. לפני כן שאלתי את אליעזר מה היה עושה לו ניכנסתי ממנו להריון? הוא אמר שלפי שעה אינו יכול לעזוב את ביתו, ואם אכנס עפשו להריון, נצטרך ללכת לרופא. ראיתי שכך המצב, נסעתי לירושלים מבלי שידע על ההריון. גרתי אצל אחותי של הרב הרצוג. נפגשתי שם עם בחורה והיא יעצה לי לבלוע כמות גדולות של כינין. היו לי רק 100 לירות בארנק. כיוון שלא סיפרתי לאף אחד על ההריון, להורי כי הם ספרדים מחמירים ולאליעזר בגלל העלבון על כי אינו מתכוונן לקיים את הבטחתו ולהפרד מאשתו, החלטתי לנסות את שיטת הכינין. הפלתי וכעבור חודש חזרתי לתלאביב, ליודת הורי. המי שכתי לפגוש את אליעזר שהוסיף לטעון כי הוא אובדני ויעזוב את ביתו." "אליעזר": "אמרתי לה שליבי לא שלם ושאני רואה המשך. לא יכולתי להמיר את

של הציננים הכלליים. בתום יום העבודה היה עיף עד מחת, הולך מיד לישון. בבית ראה הד"ר פאנו את אשתו, כשהיא מפגינה רגישות קיצונית לרעש, מרכיבה אוזניות ואוטמת את כל הפתחים. כאשר עמדה עליזה לעבור את הטיפול הגינקולוגי, בנוסיון לרפא את עקרותה, נדרשה ממנה חתימה שהיא מעבירה את כל הרכוש על שם בעלה. היא סירבה לעשות זאת, ולדבר ריה, היכה אותה בעלה על כך, עד שהסכימה להתום.

מאז היו יחסים מתוחים. הם עברו לגור בחדרים נפרדים, התראו לעיתים רחוקות. הד"ר פאנו ידע על קשריה של אשתו עם רפאל אליעזר, אם כי ספק אם ידע על מהותם של קשרים אלה.

עליזה, מצידה, לא השכיחה מעולם להציג את עצמה כמאוהבת בבעלה, ויש להניח שהד"ר ידע זאת. היא קיבלה את נשואיה באמצעי העשוי להבריא אותה מדיכאונה הנפשי. לאור יחסים אלה, היתה תגובתו של הבעל אחרי גילוי הרצח, טבעית לחלוטין: הוא הגיש בקשה לגירושין, ניתק כל קשר עם משפחתה ובזמן האחרון — גם איתה.

גירסות-אהבים

הורים ולבעל היתה השפעה על עיצוב עולמה הנפשי של עליזה. אולם האיש שיצר את הקשר בין עליזה לבין האשה שנפלה קורבן להרעלה, היה בעלה של אותה אשה — המשורר רפאל אליעזר, מאהבה של עליזה פאנו.

באוניברסיטה

היא נרשמה לפקולטה למשפטים, אולם נמי שכה לספרות, חסבה עצמה לסופרת גדולה.

במשפט

זו את ההפסקה כדי לאכול מהכריכים שמביא לה אביה. היא סופיעה תמיד בתלבושת שחורה.